

Årsmelding 2018

USHT Troms

Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester

Troms

Buhcciidruovttu ja ruoktobálvalusaid

ovddidanguovddáš

Romsa

FORORD

Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) er en nasjonal satsning med sentre i hvert fylke. Visjonen til Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester er: «Utvikling gjennom kunnskap».

Satsningsområder:

Utviklingscentrene skal bidra til at de kommunale helse- og omsorgstjenestene fornyer og forbedrer seg innenfor følgende satsningsområder:

- Utvikling i samarbeid med pasienter, brukere og pårørende
- Faglig omstilling i tjenestene
- Den nye hjemmebaserte tjenesten
- Fornyelse og innovasjon

For å oppfylle samfunnsoppdraget skal utviklingscentrene ivareta følgende overfor målgruppene:

- Legge til rette for samarbeid og kunnskaps- og erfaringsdeling mellom kommunene i fylket gjennom blant annet ulike nettverk og arenaer for ledere og andre ansatte
- Bidra til utvikling av kunnskapsbasert praksis, gjennom spredning av kunnskap, herunder nasjonale veiledere og retningslinjer
- Bidra til innovasjon og nye løsninger og til spredning av disse
- Tilby råd og veiledning i metoder og verktøy i fagutviklings-, forbedrings- og implementeringsarbeid
- Medvirke til og tilrettelegge for forskning som er praksisnær og relevant for kommunale helse- og omsorgstjenester

USHT Troms har vært i en omorganiseringsprosess i 2018. Arbeidet med å etablere en FoU avdeling, som skal være sektorovergripende i avdeling for helse og omsorg i Tromsø kommune, har pågått i hele 2018. Planene er at USHT skal bli en del av denne avdelingen. I desember ble det besluttet at prosessen med etablering av FoU blir utsatt, og avdelingen blir tidligst etablert i 2020

USHT Troms har til sammen 4,6 faste årsverk. En ansatt i 100 % stilling som hadde permisjon i 2018, er tilbake i januar 2019. To ansatte sluttet i desember 2018. Rekruttering og nyansettelser har pågått høsten 2018.

ORGANISERING

Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester sitt overordnede samfunnsoppdrag er å bidra til styrke kvaliteten i helse- og omsorgstjenestene gjennom fag- og kompetanseutvikling og spredning av ny kunnskap, nye løsninger og nasjonale føringer. Satsningen er finansiert av Helsedirektoratet, Tromsø kommune og Fylkesmannen i Troms

Tromsø kommune er vertskommune hvor vi administrativt er tilknyttet Avdeling for helse og omsorg. USHT Troms er utviklingscenter for de 24 kommunene i Troms fylke.

USHT har etablert et Fag og samarbeidsforum som består av representanter fra:

- Region Midt-Troms
- Region Sør-Troms
- Region Nord-Troms
- Region Tromsø
- KS Nord Norge
- UNN HF
- Pasient og brukerombud i Troms
- Fagforbundet Troms
- NSF Troms
- UiT Norges arktiske universitet
- Videregående skoler i Troms
- Fylkesmannen i Troms
- Senter for omsorgsforskning Nord
- Tromsø kommune

Det er gjennomført to møter i Fag- og samarbeidsforumet i 2018

Senter for omsorgsforskning (SOF), nord har oppfølgingsansvar for utviklingscentrene i Nord-Norge. Det er gjennomført en nettverkssamling i regi av SOF, nord i 2018.

USHT Troms gir ut tidsskriftet Fagnytt i Nord i samarbeid med SOF. Tre nummer ble utgitt i 2018.

ANSATTE

Kine Nordmo-Stykket, Elisabet Sausjord, Toril Bülow, Kirsti Hagen, May Iren Bendiksen

Lisbeth Remlo, Karl Johan Olsen

PROSJEKTER OG AKTIVITETER I USHT TROMS I 2018

Dokumentasjon av helsehjelp

Prosjekt *Dokumentasjon av helsehjelp - et kompetanse- og kvalitetsforbedringsprogram for kommunene i Troms (DokHelse Troms)* er spredt og videreført på følgende måte i 2018:

I Sør- Troms er det gjennomført etterkartlegging av ca. 500 pasientjournaler som en kontroll av effekt ett år etter siste intervensjon. I tillegg er det gitt litt supplerende opplæring og veiledning til en del av kommunene. Det er også arrangert 2 samlinger for deler av nettverket i Midt-Troms.

Prosjektrapporten ble ferdigstilt og presentert på konferansen *Dokumentasjon av helsehjelp – hvor står vi i Norge?* Konferansen ble arrangert i Tromsø 23. – 24. april og hadde 170 deltagere.

Spredning av Dokumentasjon av helsehjelp utenfor Troms fylke:

- 3 seminar à 7 timer for totalt 60 deltagere fra 11 kommuner i regi av Fagforbundet i Finnmark
- Foredrag for Brukersamling Visma Unique
- 4 kurs à 5 timers for totalt ca 140 deltagere fra 36 kommuner i samarbeide med Visma Unique
- Grunnopplæring i dokumentasjon for totalt 275 ansatte i 9 kommuner fordelt på 3 dager
- Deltagelse i NSF's arbeide med veiledende planer basert på ICNP inkl møter med Visma Unique
- Deltagelse i e-helsedirektoratets arbeide med En innbygger – en journal

Læringsnettverk i praktisk prosjektarbeid

Hensikten med læringsnettverket er å dyktiggjøre og stimulere helsepersonell til å bli i stand til å gjennomføre prosjekter på eget arbeidssted

Prosjektopplæring:

30.januar 2018: Å jobbe prosjektorientert – 24 deltakere

18. oktober 2018: Å avslutte prosjekt – 22 deltakere

Praktisk gjennomføring av prosjekt. Titlene på prosjektene:

- *Dokumentasjon av helsehjelp* Harstad kommune
- *Meningsfulle dager med VIPS som verktøy* Kvæfjord kommune
- *Glad i mat* Harstad kommune
- *Samarbeids på tvers av øyer og generasjoner i et levende øyrike* Karlsøy kommune
- *Kompetansehevende tiltak innen dokumentasjon i pleie- og omsorgstjenesten. Utvikling av et opplæringshefte for superbrukere* Karlsøy kommune
- *Antidepressiva i sykehjem* Tromsø kommune
- *Nærhetsrommet* Torsken kommune
- *Økt fokus på faglighet og trygghet i hverdagen ved rapport på storskjerm* Skjervøy kommune

Riktig legemiddelbruk i Troms

Høsten 2018 startet *Kvalitetssikring av legemiddelbruk til eldre i Nord-Troms* et læringsnettverk om samstemming av legemiddellister og tverrfaglig legemiddelgjennomgang. Læringsnettverket inngår som en del av *Gode pasientforløp* i regi av KS, der fem av seks Nord-Troms kommuner deltar. Det er tegnet samarbeidsavtale med Kåfjord kommune der prosjektmedarbeider bistår prosjektleder for gjennomføring av læringsnettverket.

Målgruppe er leger, farmasøyter, sykepleiere, vernepleiere, helsefagarbeidere / hjelpepleiere i Nord-Troms.

Det gjennomføres til sammen tre samlinger. Første samling i læringsnettverket ble gjennomført 6. og 7. november 2018 i Nordreisa med til sammen 45 deltagere. 9 lokale arbeidsgrupper i sykehjem og hjemmetjeneste ble opprettet. Arbeidsgruppene har gjennomført oppstarts-målinger på til sammen 85 pasienter som det planlegges legemiddelgjennomgang til i løpet av læringsnettverket. Arbeidsgruppene blir fulgt opp mellom samlingene av lokal prosjektmedarbeider og tilsynsfarmasøyter. De to neste samlingene gjennomføres våren 2019.

Demensdagene i Tromsø

Fra 18. – 21. september ble Demensdagene i Tromsø arrangert for åttende gang. Årets tema var *Å leve med demenssykdom*.

Bibliotekets kveldsprogram: 18.september ca. 90 personer og 19.september ca. 80 personer

Film: «Away from here» film 19. september 66 personer

Åpen dag Velferdsteknologirommet: 9 personer fikk demonstrert velferdsteknologi

Informasjonsstand: på kjøpesenteret Pyramiden

Arrangementer på omsorgssentrene i regi av Den kulturelle spaserstokken

Kronikker:

Tre flotte kronikker i Nordlys både fra forskere og pårørende som henviste til programmet på Demensdagene. *Å leve med demens* ved Bodil H. Blix og Torunn Hamran, *Pårørendeskolen - et nyttig, men lite kjent tilbud* ved Jill-Marit Moholt og Lill Sverresdatter Larsen, *En langsom sorg - å være pårørende til en person med demenssykdom* ved Gunnar Hermansen.

Nettverk demenskontakter

Etter oppdrag og støtte fra Fylkesmannen i Troms møttes demensnettverket i juni 2018 til en to-dagers samling i Tromsø. Demenskoordinatorer fra 20 kommuner deltok, med til sammen 41 deltagere. Det ble blant annet gitt en gjennomgang av Pasient- og brukerrettighetsloven kap. 4A, informasjon om vergemål og fremtidsfullmakt, samt presentert fagutviklingsprosjekter fra enkelte kommuner. I tillegg til faglig påfyll fikk deltagerne utveksle erfaringer og dannet regionale nettverk. Målsetningen er å legge til rette for erfaringsspredning og kunnskapsdeling.

Personsentrert omsorg til personer med demens

- **V** – et **verdigrunnlag** som anerkjenner menneskets absolutte **verdi**
- **I** – en **individuell** tilnærming som vektlegger det unike hos hvert enkelt menneske
- **P** – evnen til å forstå verden, sett fra **personens perspektiv**
- **S** – etablering av et **støttende sosialt** miljø som dekker personens psykologiske behov

USHT Troms har støttet VIPS veiledere både faglig og ved å danne nettverk i Troms. Det er gitt økonomisk støtte til 14 deltagere på et VIPS veilederkurs som ble gjennomført i Tromsø 30. og 31. mai i regi av Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse. Det var deltagere fra Nordreisa, Balsfjord, Harstad og Tromsø kommune. USHT Troms inviterte til en oppfølgingsdag for deltagere på veilederkurset med sine ledere. I tillegg møtte også Kvæfjord kommune. Denne fagdagen ble gjennomført 27. september i Tromsø, og det møtte til sammen 24 personer. Ved utgangen av året har Kvæfjord, Tromsø og Harstad gjennomført basiskurs til et utvalg sine ansatte på sykehjem. I Kvæfjord prøves VIPS-modellen også ut i hjemmetjenesten og i tjenesten for utviklingshemma.

ABC – modellen for opplæring

ABC psykiske sykdommer hos eldre

USHT Troms har gjennomført et ekstra fagseminar i ABC psykiske sykdommer hos eldre i 22. februar 2018 med 27 deltagere. Helsepersonell fra kommunene Karlsøy, Balsfjord, Målselv og Tromsø ble invitert til å delta. Dette fagseminaret ble gjennomført for at deltagerne skulle få godkjent bevis for deltagelse i ABC psykiske sykdommer hos eldre. Fagprogrammene ble utviklet i samarbeid med Alderspsykiatrisk poliklinikk på UNN/Åsgård.

Mitt livs ABC perm 1

USHT Troms har gitt tilbud om opplæringsprogrammet Mitt livs ABC perm 1 til Balsfjord, Karlsøy, Storfjord og Tromsø med oppstart høsten 2018.

Oppstartsseminaret ble arrangert den 4. og 5. september som to likelydende dager i samarbeid med Aldring og Helse og Habiliteringsseksjonen, NOR – klinikken, UNN Tromsø. Antall deltakere var 10 fra Balsfjord, 16 fra Karlsøy, 26 fra Storfjord og 28 fra Tromsø. I tillegg kom ABC-kontaktene fra de 4 kommunene. Fagseminar nr. 2 er planlagt til 20. og 21. mars 2019 og forelesere og program er klart.

Velferdsteknologiens ABC

USHT Troms i samarbeid med SOF, nord, etablerte et regionalt samarbeid med representanter fra Sør-, Midt, Nord-Troms, Tromsøregionen, KomUT Nord samt to representanter fra brukerorganisasjoner for å spre Velferdsteknologiens ABC.

Opplæringen bestod av selvstudie, lokale refleksjonsgrupper og fagseminar. For å gi flest mulig ansatte mulighet for å delta, ble fagseminarene arrangert i de ulike regionene - i Nord-Troms, i Tromsø og i Midt-Troms. Rundt 180 deltakere fra 17 kommuner gjennomførte læringsprogrammet Velferdsteknologiens ABC i perioden fra 30.10.17 til 5.6.18. Det ble til sammen gjennomført 9 fagseminar. Tre fagseminar høsten 2017 og seks fagseminar våren 2018.

Rehabiliteringskompetanse i Troms

Programmet tar utgangspunkt i det nettbasert opplæringstilbud «Aktivitet og mestring – et læringsprogram i hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi» <http://kurs.helsekompetanse.no/hverdagsrehabilitering>. Sju kommuner deltar – Tranøy, Sørreisa, Dyrøy, Målselv, Ibestad, Karlsøy og Nordreisa. Totalt er det 65 deltakere.

Avdelingene som deltar, har rekruttert en person som skal være en ressursperson i forhold til temaet på avdelinga. Denne personen er kursansvarlig sammen med avdelingsleder. Programmet går fra november 2018 til juni 2019.

Samling for ressurspersoner og ledere 9. november 2018 – 12 deltakere
Første fagseminar arrangert 21. og 22. november på Finnsnes -65 deltakere.

SOF, nord sin følgeforskning knyttes til hvilken betydning læringsnettverket har for rehabiliteringspraksisene i kommunene. Hensikten er å få mer kunnskap om lærings- og endringsprosesser i kommunene.

Både i hode og sekk – tidlig innsats og systematisk klinisk observasjonskompetanse

Utviklingen i de siste årene har vært en stadig økning i antall pasienter med komplekse, sammensatte lidelser, ofte med uavklarte behov for helsehjelp, i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. For å møte disse utfordringene trenger de ansatte mer kompetanse i systematisk undersøkelser, vurdere pasientenes behov og hastegrad i helseendringen. USHT Troms har utviklet og tilbyr nå et forbedret læringsnettverk *Tidlig innsats i kommunehelsetjenesten* for nye kommuner i Troms.

På bakgrunn av erfaringer fra prosjektet «Både i hode og sekk», erfaringer fra andre lignende prosjekter i andre USHT og erfaringer fra pasientsikkerhetsprogrammet, jobbes det frem et felles

forslag på tvers av Utviklingssentrene innenfor området «Tidlig innsats». Herunder anbefalt teoretisk bakgrunn, forslag på metoder og lignende. USHT Troms, USHT Akershus, USHT Oslo og USHT Rogaland jobber med dette etter finansiering fra Helsedirektoratet.

I påvente av dette arbeidet og med bakgrunn av prosjektet gjennomført i Troms i 2017 tilbyr USHT kommunene i Sør-Troms mulighet til å jobbe med tidlig innsats.

Høsten 2018 inngikk USHT et samarbeid med Harstad kommune for å gjennomføre læringsnettverk i Sør-Troms. Harstad, Kvæfjord, Lavangen og Tjeldsund har meldt seg på, med totalt 24 deltagere. Før oppstart har kommunene gjennomført HLR kurs og begynt arbeidet å ordne akuttsekker som utgangspunkt før oppstart av læringsnettverket.

Det er orientert om Både i hode og sekk til: Masterstudiet Aldring og eldreomsorg UiT, Kommunehelsetjenesten Harstad og omegn, UNNs samarbeidsforum i Narvik, Harstad og Tromsø, og en kommune i Midt-Norge.

KONFERANSER

Vinterlys ble gjennomført 14. februar 2018 – 93 deltagere til stede. Strømming: 4 kommuner

Vårkonferansen ble gjennomført 15. mars 2018 - 98 deltagere til stede i salen. Strømming: 5 kommuner og en klasse fra videregående skole

Ernæringsdagen i Tromsø kommune den 22. november. Tema: Overvekt og spiseforstyrrelser - ca. 100 deltagere. Arr.: Ernæringsnettverket i Tromsø kommune – USHT deltatt i programkomite

Legemiddelkonferansen *Legemiddelvurderinger til geriatrike pasienter – en balansekunst* ble gjennomført i Tromsø 10. oktober, i regi av legemiddelnettverket i Tromsø kommune. USHT Troms var medarrangør. Antall deltagere ca. 150, Deltagere på strømming 8 kommuner med 30 deltagere.

Gjennomføringskonferansen *Leve hele livet* 23. oktober i Tromsø. USHT bidro med innlegg Målretta ernæringstiltak.

ANNET

Her snakkar ingen om døden - ei undersøking om praksis omkring førebuaende samtalar i sjukeheim og heimetenester i Tromsø: Spredning til seksjonsledere i avd. for helse og omsorg Tromsø, Masterstudiet Aldring og eldreomsorg UiT, Huntingnettverket i Harstad, hjemmetjeneste i Tromsø, sykepleierstudenter i Tromsø.

Kvalitetsplan for ernæring – Avdeling for helse og omsorg, Tromsø kommune. USHT representert i arbeidsgruppen. Planen ferdig stilles rundt årsskiftet 2018/2019. USHT deltar også i ernæringsnettverket i Tromsø kommune.

USHT er medlem av Legemiddelnettverket i Tromsø kommune.

Pårørendeskolen i Tromsø kommune - USHT representert på to planleggingsmøter i 2018.

Sentralt kvalitetsutvalg, etat for sykehjem – USHT representert på tre møter vår- og høstsemester.

USHT har deltatt i styringsgruppa i piloten *Trygghetsstandard i sykehjem* i Tromsø kommune, og har fulgt den nasjonale satsingen.

USHT har informert om rollen som Utviklingssenter og faglige satsingsområder i Troms for samarbeidsparter; helseledere i Troms, NSF Troms – tillitsvalgte, Fylkesmannen i Troms, Universitetet i Nord-Norge- sykepleier utdanningen.

USHT Troms

Otium Bo- og velferdssenter

E-post: usht@tromso.kommune.no

www.tromso.kommune.no/usht-troms

[www. utviklingscenter.no](http://www.utviklingscenter.no)